

Pomáhat a chránit

ČASTÉ DOTAZY V RÁMCI BEZPEČNOSTNÍCH INCIDENTŮ

1. Agresivní chování vůči dětem cizinců?

Rizika:

- Zejména xenofobní verbální agrese → předsudečné násilí.
- Možný prvek radikalizace (ideologická motivace).
- Můžeme vnímat buď jako extrémní pravici (dříve např. hnutí skinheads) nebo v obecnější rovině jako etnonacionalismus s xenofobními a rasistickými prvky.

Doporučený postup:

- Na incident **reagovat ihned** a nenechat jej bez odezvy.
- Vést **dokumentaci**: čas, místo, průběh, forma, svědci.
- Rozhovor s agresorem vést **odděleně, bez publika**.
- Zapojit školního metodika prevence / výchovného poradce.
- Pokud se objeví extremistický motiv, konzultovat s PČR (odbor extremismu a terorismu): krpa.radikalizace@pcr.cz.

Prevence:

- Práce s třídním klimatem.
- Jasná nulová tolerance k předsudečnému násilí.
- Edukace o právních důsledcích (§ 352–356 TZ).

2. Typ proškolení pro žáky (USB / bezpečnostní chování)?

Základ:

- Program „**Utíkej – Schovej se – Bojuj**“ přizpůsobený věku žáků.
- Rozpoznání varovných signálů a reakce na ně + komunikace v krizové situaci
- PČR předá informace pedagogům, kteří je dále tlumočí žákům vhodnou formou.

Forma:

- Věkově přiměřené podání.
- Bez dramatizace.
- Praktický nácvik modelových situací.
- Lze konzultovat s PČR: krpa.mekkecile@pcr.cz.

3. Postup i u méně závažných incidentů?

Každý incident je potřeba:

- **Zaznamenat** v jeho celé podobě (projev, forma, kontext).
- Vyhodnocovat **v kontextu** (tedy individuálně a dle situace).
- Vyhodnocovat **kumulativně** (tedy ne izolovaně).
- Vyhodnocovat dle struktury:
 - **Akutnost:** Jde o hrozbu *tady a teď*?
 - **Násilná eskalace:** Zvyšuje se frekvence a intenzita násilných projevů? Vnímáme postupnou ztrátu zábran a sebekontroly?
 - **Ideologická radikalizace:** Vnímáme stabilní nenávistné postoje, obdiv k násilí, změny v chování směrem k izolaci či posunu hodnot a norem?
- Konzultovat multidisciplinárně a meziinstitucionálně (rodič, PPP, OSPOD, PČR).
- V případě nejasností lze konzultovat s PČR: krpa.radikalizace@pcr.cz.

Včasné zachycení incidentů je klíčové pro prevenci závažných bezpečnostních incidentů. Ignorování i drobných signálů může vést k podcenění rizika.

4. Student s rizikovým potenciálem (např. medikovaný, bez konfliktů)?

Princip:

Nezaměřovat se na diagnózu, ale **na chování a jeho změny**.

Doporučení:

- Nestigmatizovat, ale průběžně monitorovat.
- Nevnímat konkrétní diagnózu jako hrozbu.
- Všímat si možných změn v sociálním fungování, výkonu, komunikaci.
- Udržovat kontakt s rodiči, zapojovat je do řešení případných incidentů.
- Dle potřeby přizvat NGO po poradě s PPP.
- Pravidelně konzultovat a hodnotit monitoring s dalšími pedagogy.
- Udržovat podpůrný vztah.
- Vytyčit jasné hranice, netolerovat incidenty jen pro diagnózu či medikaci.
- V případě incidentu postupovat dle struktury: zaznamenat, vyhodnotit, zkonzultovat.
- V případě potřeby konzultovat s odborníky (PPP, zdravotníci, PČR: krpa.radikalizace@pcr.cz).

5. Svastika, hajlování?

Nutné rozlišit:

- Provokace? Získání pozornosti?
- Neznalost? Děti ne vždy znají kontext, gesto hajlování pro ně např. může mít stejný význam jako zdvižený prostředníček.
- Vědomá identifikace s ideologií?

Postup:

- Incident řešit **okamžitě**.
- Vysvětlit kontext, dopady a právní rámec.
- Pokud je projev opakovaný či systematický, posoudit potenciální rizikovost a případně konzultovat PČR: krpa.radikalizace@pcr.cz.
- Může se jednat o přestupek nebo trestný čin (§ 355, 356 TZ).

6. Ideální bezpečnostní příprava školy?

Technická opatření:

- Kvalitní a orientovaný bezpečnostní personál.
- Kvalitní a dobře zpracovaný kamerový systém.
- Kontrolované vstupy, které bude personál vymáhat.
- Kvalitně řešená orientace v objektu (označená patra, číselné označení tříd zvenku i uvnitř, označené východy ad.).
- Spolehlivý komunikační systém (rozhlas, interní kanál typu WhatsApp aj.).
- Dostupný zdravotnický materiál.
- Dostupné ochranné prostředky pro pedagogy (zvážit například povinné nošení mobilního telefonu do třídy pedagogem či vybavení pedagogů pepřovým sprejem).

Organizační opatření:

- Funkční krizový plán a bezpečnostní protokol školy.
- Jasné role zaměstnanců v případě incidentu.
- Pravidelná školení a nácvik včetně následných fází po incidentu.
- Vyjasnění si pravomocí a odpovědnosti jednotlivých složek personálu.
- V případě nejjasností lze konzultovat s PČR: krpa.mekkecile@pcr.cz.

7. Nejpravděpodobnější scénáře v ČR?

Náhodný incident:

- Osoba bez domova
- Agresivní uživatel OPL nebo jen uživatel OPL.

Agresivní osoba ze školního prostředí:

- Student.
- Rodič.
- Pedagog či další personál.

Formy:

- Verbální vyhrožování, fyzické napadení (nejčastěji ze strany studentů a rodičů směrem k dalším studentům či k pedagogickému personálu)
- Útok chladnou či improvizovanou zbraní.
- Impulzivní čin v afektu po konfliktu.
- Aktivní útok po předchozí přípravě.
- I když je střelba v ČR vzácná, nelze ji vyloučit ani podcenit.

Specifické situace:

- Je potřeba připravovat instituci také na události typu:
 - Oznámení o uložení nástražného výbušného systému.
 - Nález podezřelého předmětu.
 - Havárie v odborné učebně.

8. Co nedělat?

- Nezlehčovat varovné signály.
- Neřešit incident jen jako kázeňský problém, pokud existuje bezpečnostní riziko – vždy incident analyzovat dle výše uvedeného postupu.
- Nejednat bez dokumentace.
- Nešířit paniku.

V případě, že dojde k **bezprostřednímu ohrožení života či zdraví**, například:

- slovní vyhrožování ublížením na zdraví,
- vyhrožování fyzickou likvidací sobě či jiné osobě,
- náznaky přípravy násilného jednání (může být latentní),
- známky závěrečné fáze před útokem nebo rychlé eskalace násilí,

je **nutné okamžitě kontaktovat tísňovou linku Policie ČR – 158.**

9. Základní reakce při útoku (USB)?

Vždy je lepší nepodcenit varovné signály a řešit prevenci než přímou hrozbu.

UTEČ SCHOVEJ SEBOJUI

- **Utíkej**
 - Volím útěk, pokud je to bezpečnější než zůstat.
 - Pokud to dokážu i se třídou / skupinou.
 - Pokud vím kudy a kam se lze bezpečně dostat.
 - Cílem je opustit nebezpečný prostor co nejrychleji.
- **Schovej se**
 - Přesunu se do nejbližšího dostupného úkrytu.
 - Uzamкну dveře, zabarikáduji vstup (nábytek, pomůcky).
 - Ztlumím mobilní telefony, zhasnu, vypnu zvuky, tiším ostatní.
 - Zůstanu mimo výhled (okna ve dveřích, prosklené části).
- **Bojuj**
 - Krajní, maximálně agresivní řešení při bezprostředním kontaktu s útočníkem.
 - Cílem je získat čas k útěku či zneškodnit hrozbu do příjezdu policie.

Co nejdříve:

- Kontaktuji tísňovou linku policie 158 (lze volat i napsat SMS).
- Pokud to situace dovoluje, varuji ostatní osoby v okolí.

Bližší konzultace k připravenosti si lze vyžádat u PČR: krpa.mekkecile@pcr.cz.

10. Zvládání paniky?

Při incidentu je zásadní:

- **Pracovat s vlastní panikou:**
 - Snažit se zachovat chladnou hlavu a klid.
 - Panika je infekční, jedna osoba v panice může strhnout zbytek třídy.
 - Klid a jistota pedagogického personálu naopak situaci zklidňuje.
 - Pomáhá práce s dechem (co nejdelší výdech a nádech), orientace v okolí (zastavit se na 5 vteřin: co vidím, slyším, cítím), sestavení jednoduchého plánu na dalších 5 minut (uteč schovej se bojuj).
- **Pracovat s panikou ostatních:**
 - Dávat jasné, krátké pokyny důrazným hlasem, fungují konkrétní pokyny k akci (zavři dveře, ztiš telefon, zhasni).
 - Opakovat pokyny do jejich splnění.
 - Oslovovat jménem, vyžadovat vzájemný oční kontakt.
 - Být sebevědomý v jednání, ukazovat jistotu.
 - Podporovat ve zvládnutí incidentu, ujišťovat, že pomoc je na cestě.

Důležitá je opět **prevence** (dlouhodobě podporovat rezilienci, copingové strategie a frustrační toleranci ve spolupráci s PPP) a **nácviky situací**, které umožňují pedagogickému personálu získat jistotu ve vedení a studentům jistotu v jednání.

11. Budova s jedním vchodem?

- Nutné důsledné dodržování a vymáhání bezpečnostních pravidel (viz bod č. 6).
- Jasně definovaný *lockdown* postup.
- Předem promyšlené únikové trasy včetně oken v přízemí.
- V případě nejasností lze konzultovat s PČR: krpa.mekkecile@pcr.cz.

12. Přesný nácvik postupů při napadení?

Akutní fáze útoku:

- Identifikace hrozby.
- Reakce jednotlivých osob a tříd - **UTEČ SCHOVEJ SE BOJUI**.
- Aktivace krizového plánu a bezpečnostního protokolu.

Následná fáze útoku:

- Spolupráce s PČR (kontrola klíčů, přístupových čipů, přístup ke kamerovému záznamu, orientačním plánům, kontaktům ad.).
- Evakuace a evidence osob.
- Komunikace v krizové situaci (nácvik volání na linku 158, komunikace se studenty a pedagogickým personálem, komunikace s policií).
- Příprava mediálních výstupů + výstupů směrem k rodičům žáků a studentů.
- Organizace vydávání osobních věcí evakuovaných.
- Plán pro případ, že se do budovy nebude moci následné dny vkročit.
- Aktualizace kontaktů na úklidové firmy a řemeslníky.
- Aktualizace kontaktů na následné psychosociální služby (ve spolupráci s PPP).

Nácvik je potřeba opakovat minimálně 1× ročně.

Možnost konzultace PČR: krpa.mekkecile@pcr.cz. Na e-mailové adrese je možné domluvit se na detailech nácviku i na přítomnosti PČR a následné konzultaci.

13. Radikalizace - statistika a stručné informace?

- Extremismus v ČR je dlouhodobě málo organizovaný.
- Roste online radikalizace.
- U mládeže převažují jednotlivci a individuální radikalizace, ne skupinová.
- Společnost polarizovaná je, ale plošná masová radikalizace mládeže není – ani statisticky, ani empiricky (ani dospělých).

14. Preventivní programy PČR?

Policie České republiky nabízí:

- **Preventivní besedy** (drogy, kyberbezpečí ad.). Kontakt: krpa.prevence@pcr.cz.
- **Ochrana měkkých cílů** (prevence radikalizace a USB). Kontakt: krpa.mekkecile@pcr.cz.

15. Signály přípravy útoku?

- **Sdílení záměru či prosakování hrozby, tzv. leakage:**
 - Sdílení násilných představ o útoku.
 - Označování konkrétních osob, které by při útoku měly přijít o život.
 - Upozorňování konkrétních osob, že nemají chodit do školy.
- **Fixace na předchozí útočníky.**
 - Zjišťování životních příběhů útočníků + vlastní identifikace.
 - Vyhledávání násilného obsahu z již provedených útoků, příp. i jeho sdílení.
 - Vyhledávání zbraní, které byly využity k dřívějším útokům.
- **Získávání prostředků.**
- **Náhlé znatelné změny:**
 - Změny v chování (izolace, změna projevu, konflikty).
 - Zhoršení prospěchu.
 - Změna vzhledu (účes, styl oblékání).
 - Změna hodnot, norem (individuální radikalizace).
 - Zanedbávání základní potřeb (spánek, hygiena).
 - Autoagrese vč. změny vztahu k budoucnosti (omezení plánování obvyklých aktivit, orientace na teď a tady, plánování budoucnosti nemá význam).
 - Změnou může být i náhlé zklidnění situace (ticho před bouří).
- **Testování reakcí okolí.**

Vyhodnocovat dle výše zmíněné struktury (akutnost – násilný extremismus – ideologie). Konzultovat lze s PČR: krpa.radikalizace@pcr.cz.

16. Nácvik evakuace a lockdownu?

Je jednoznačně vhodné trénovat EVAKUACI / INVAKUACI / LOCKDOWN (viz bod č. 12).

Podle věku a stavu školy volit zadání.

Některé činnosti se dají trénovat v mikro scénářích například v rámci třídnických hodin.

- **EVAKUACE:** požár, nález NVS, oznámení o uložení NVS, havárie.
- **INVAKUACE:** násilný útok v okolí školy, agresivní rodič nebo například pes ve škole.
- **LOCKDOWN:** bezprostřední vnitřní hrozba, barikádování.

17. Zjištění agresora ve škole?

Primárně se pokoušíme o efektivní prevenci (tzn. dodržování bezpečnostních opatření viz body výše) a funkční klima ve školních třídách.

Postup při zjištění agresora ve škole:

- Minimalizovat pohyb osob v budově.
- **UTEČ SCHOVEJ SE BOJUI**
- Pokusit se osobu izolovat v prostoru.
- Informovat vedení + PČR 158.
- Aktivovat systém včasného varování.
- Vyčkat příjezdu PČR, případně dalších složek IZS.
- Nezahajovat neodborné vyjednávání.
- Následně využít multidisciplinární tým.
- Následně využít meziinstitucionální spolupráci (škola, rodič, PPP, OSPOD, PČR).
- Následně dokumentovat všechny incidenty.
- Dle potřeby konzultace PČR, krpa.mekkecile@pcr.cz.

18. Praktické bezpečnostní pokyny pro pracoviště i domov?

Bezpečnostní pokyny pro vlastní bezpečí:

- Odpovědné a preventivní chování:
 - Věnovat se svému okolí, být všímavý.
 - **Reagovat na vyhrožování**, nepodceňovat, co druzí říkají.
 - Zbytečně neriskovat, vnímat signály.
 - Rozhodovat se racionálně, promyšleně a s důrazem na **vlastní bezpečí**.
 - Zvolit **bezpečnější trasu** nebo změnit pohybové návyky.
 - Aktivně se **vyhýbat konfliktům** a neeskalovat napjaté situace.
 - Využívat **běžné legální osobní ochranné prostředky** (např. pepřový sprej).
- Situační a psychická připravenost:
 - Znat funkční únikové cesty.
 - Udržovat přiměřenou míru obezřetnosti.
 - Počítat s různými scénáři a připravovat varianty řešení.
 - Posilovat **psychickou odolnost** a schopnost zachovat klid v nestandardních situacích.
 - Využívat **psychickou přípravu** (např. ideomotorické techniky) ke snížení ztuhlosti a zlepšení reakceschopnosti.

V případě ohrožení volat na linku PČR 158.

V případě ohrožení druhého:

- Všímat si okolí a všímat si lidí v nesnázích.
- Pomáhat bezpečným způsobem — nezasahovat konfrontačně, neeskalovat situaci.
- **V případě, že je osoba ohrožena, volat na linku PČR 158.**
- Nepředpokládat, že situaci vyřeší *někdo jiný*.

19. Komunikační mechanismy školy?

Základem je **poučený personál**, který zná **bezpečnostní protokol školy a krizový plán**. Jednotná, rychlá a předvídatelná komunikace je klíčovým prvkem při řešení bezpečnostního incidentu.

Dopředu je potřeba si nastavit:

- **Interní komunikační systémy** používané pro komunikaci a při incidentech.
 - Určení **primárního komunikačního kanálu**, který je v krizi závazný (např. vnitřní rozhlas pro okamžitý zásah, WhatsApp/KISS Sharp)
 - Určení kanálu pro běžnou komunikaci personálu.
 - Každý kanál musí mít definovaný účel a odpovědné osoby.
- **Předem definované role.**
 - Kdo aktivuje krizový plán? Kdo a v jaké situaci kontaktuje PČR? Kdo eviduje incidenty? Kdo zajišťuje komunikaci s rodiči?
- Způsob **sestavení a fungování krizového štábu školy.**
 - Jasně určený postup aktivace krizového štábu.
 - Předem nominovaní členové (vedení školy, bezpečnostní pracovníci ad.).
- **Pravidla komunikace směrem ven.**
 - Zajistit odpovědnou osobu pro komunikaci se složkami IZS.
 - Zajistit odpovědnou osobu pro komunikaci s rodiči.
 - Zajistit odpovědnou osobu pro komunikaci s médii.

Podrobnou metodiku komunikace v rámci školy i mimo ni po incidentu lze nalézt v příručce pro školská zařízení **Škola a neštěstí: Jsme připraveni!**

20. Včasné zachycení rizik?

Viz metodika výše.

- Pravidelné hodnotící porady.
- Jednotný informační kanál.
- Sdílení informací mezi pedagogy.
- Evidenční systém incidentů.
- Sdílení informací a spolupráce s rodiči.
- Signály lze konzultovat s PČR: krpa.radikalizace@pcr.cz.

21. Zvládání stresu?

Základní edukace a pravidla při práci se stresem:

- Nácvik rozpoznávání vlastních signálů stresu (jak se stres projevuje v mém těle).
- Nácvik jednoduchých technik zklidnění.
 - Dýchání do čtverce:
 - Pořádně vydechněte... počítáme: 1, 2, 3, 4
 - Zastavíme dech... 1, 2, 3, 4
 - Hluboký nádech... 1, 2, 3, č
 - Zastavíme dech... 1, 2, 3, 4
 - Opakujeme 4x – 5x přibližně 1,5 minuty, očekáváme výrazné zklidnění.
 - Využití aplikace **Nepanikař** (hry ke zklidnění nervového systému + kontakty).
- Nabídnutí kontaktů na služby pro děti a dospívající (krizové linky a centra).
- Dlouhodobá podpora rezilience a copingových strategií (lze využít programy NGO).

V případě stresu a paniky v případě bezpečnostního incidentu doporučujeme využít organizace, které nabízí následný **debriefing a intervenci** jak pro třídní kolektivy, tak také pro pedagogický personál. Bližší informace a kontakty si lze vyžádat u PČR: krpa.op.psycho@pcr.cz.

22. Jak vést mládež v době relativizace agrese?

Důležité rozlišit, v čem může pomoci školní prostředí, a co je odpovědnost rodičů.

Práce s mládeží ve školním prostředí:

- **Důslednost a jasné hranice.**
 - Stabilní a předvídatelné reakce dospělých.
 - Jednotná pravidla ve škole, které platí pro všechny.
 - Jasné vymezení, co je přijatelné chování a co už ne.
- **Posilování přirozených norem a hodnot.**
 - Rozvoj empatie, spolupráce, respektu.
 - Aktivní trávení času (sport, zájmové aktivity, komunitní zapojení).
 - Pozitivní vzory a bezpečná dospělá autorita.
- **Autentický zájem o život dětí a dospívajících.**
 - Méně mentorování a kritizování, více přirozeného zájmu.
 - Zájem směřovat na zájmy dítěte (včetně online světa).
- **Podpora bezpečného prostředí a klima ve třídě.**
 - Podpora spolupráce v rámci vyučovacích hodin.
 - Podpora samostatného rozhodování – je v pořádku nepřidat se ke zbytku.
 - Rané řešení znaků šikany.
- **Omezení přetížení online prostředím.**
 - Nastavení pravidel pro používání technologií a sociálních sítí ve škole.
- **Realistická edukace o právních a společenských důsledcích.**
 - Srozumitelné vysvětlení, kde končí „sranda“ a začíná trestná odpovědnost.
 - Práce s příklady z praxe (bez detailů násilí).

- Komunikace typu: „*Následky neseš vždy ty, ne internet.*“
- **Rozvoj kritického myšlení.**
 - Edukace o rizicích digitálního prostoru, algoritmech, výzvách.
 - Práce s informacemi, dezinformacemi a polarizujícími online obsahy.
 - Schopnost rozlišit humor, manipulaci, násilí, roli algoritmů.
- **Včasná spolupráce s odborníky**
 - Školní psycholog, který má důvěru (nejen povinná součást školy).
 - PPP, OSPOD, krizové služby – vytvoření si databáze kontaktů na odborníky.
 - Zapojení rodičů co nejdříve.

Nezapomínat, že dospělí jsou i přes online obsah stále primárním zdrojem nápodoby – způsob, jakým se dospělí chovají, či např. řeší konflikty, dospívající přirozeně vnímají a kopírují.

23. Shrnutí

Základní pilíře bezpečnosti:

- Včasná detekce rizikových signálů.
- Dokumentace incidentů.
- Multidisciplinární a meziinstitucionální spolupráce (PPP, OSPOD, PČR).
- Pravidelný nácvik.
- Jasný krizový plán, bezpečnostní protokol, komunikační kanál
- Zlepšení orientace v budově (označení pater, místností (čísla i zevnitř).
- Spolupráce s Policií České republiky. Konzultace na krpa.mekkecile@pcr.cz a krpa.radikalizace@pcr.cz, ale v případě ohrožení vždy ihned tísňová linka **PČR 158**.

Ohrožení pro 158 je i verbální projev za hranou, excesivní vyhrožování ujmu na zdraví, či fyzickou likvidací sobě, či jinému – příprava může být latentní, fáze terminální, hrozba v čase bezprostřední.

Prevence je proces, nikoliv jednorázové opatření.

Vytvořeno ve spolupráci:

- Pracovní skupina Měkké cíle, PČR, KŘP hl. m. Prahy.
- Odbor extremismu a terorismu, PČR, KŘP hl. m. Prahy.
- Oddělení psychologických služeb, PČR, KŘP hl. m. Prahy.